

Startpakket

Alfa

Woordenschat

Spelvormen

LOWAN-vo

*Nettie Udo,
m.m.v. ISK Het Streek in Ede, Daphne Veenstra en Hariëtte Boerboom
LOWAN-vo, september 2019*

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Toelichting.....	4
Lesmateriaal	6
Dag 1: Speed flow.....	8
Dag 2: Ganzenbord.....	9
Dag 3: Bingo	10
Dag 4: Memory.....	11
Dag 5: Kwartet.....	12
Overige werkvormen.....	13
Bijlage	15

Inleiding

Op een aantal ISK's worden analfabete-, semi-analfabete- en beginnende NT2 leerlingen regelmatig (vaak noodgedwongen) in één groep geplaatst. Zo ook op ISK Het Streek in Ede. Om toch met het Startpakket van LOWAN te kunnen werken heeft Daphne Veenstra, docent NT2, een structuur opgezet waarbij alle leerlingen hun woordenschat op niveau kunnen verbeteren.

De ontwerpen van Daphne vormen de basis voor deze handleiding. We spreken onze dank naar haar uit!

Wij wensen jou en je leerlingen veel plezierige leermomenten met deze oefeningen!

Toelichting

In deze handleiding vind je een beschrijving van de spelvormen, zowel voor de analfabete leerlingen als voor de beginnende leerlingen in route 1, 2 en 3. Per werkvorm worden differentiatiemogelijkheden aangegeven, zodoende is er voldoende uitdaging om op meerdere niveaus spelenderwijs de woordenschat te vergroten.

Deze werkvormen zijn niet opgenomen in de planner bij het Startpakket, maar sluiten wel aan bij de duidelijke structuur in week-, dag- en lesplanning van het Startpakket.

Elke dag kan in een alfa- of gemengde klas gezamenlijk 60-90 minuten besteed worden aan woordenschat oefeningen en kent eenzelfde indeling:

- Het aanbieden van de woorden met behulp van de flitskaarten zonder tekst (digitaal of geprint); het moet voor de alfaleerling geen leesoefening worden.
- Een oefenvorm uit de lijst overige werkvormen van pagina 12 of een oefening uit Startpakket Spreeklessen NT2 (pdf bestand via LOWAN databank lesmaterialen).
- Het oefenen van de woorden naar niveau:
 - Alfa A: alleen de woorden.
 - Alfa B/ beginners: 5 woorden associëren, bijvoorbeeld bij de banaan:
 - eten
 - geel
 - fruit
 - lekker
 - de aap
 - Alfa C/ beginners: 3 zinnen maken met gebruik van verschillende werkwoorden, bijvoorbeeld bij de appel:
 - Ik eet een appel.
 - Hij koopt een appel.
 - De appel is groen.

- Het inslijpen van de woorden door middel van een spelvorm.
 - Op dag 1 Speed flow
 - Op dag 2 Ganzenbord
 - Op dag 3 Bingo
 - Op dag 4 Memory
 - Op dag 5 Kwartet

Op dag 5 worden de woorden van dag 1 t/m 4 herhaald. In het kwartet zijn dan ook de meeste woorden van het thema opgenomen.

Aan het eind van de week kan er een spreektoets afgenomen worden. De leerling moet in een 1 op 1 situatie 10 geselecteerde flitskaartjes benoemen. Bij verschillende leerlingen worden verschillende flitskaartjes gebruikt. Voor elk goed antwoord krijgt de leerling 1 punt. Dit moet wel op hoog tempo!

Ook bij deze toets kun je weer differentiëren. Alfa B/ beginners moeten niet alleen de woorden benoemen maar ook bijvoorbeeld 4 woorden associëren. En Alfa C/ beginners maken ook 2 zinnen bij het woord.

Ook heb je de mogelijkheid om met de woorden een dictee te geven. Dit kan op 3 niveaus (zie bijlage 1). Waarbij aangegeven moet worden dat Alfa A alleen de makkelijkste woorden uit deze week moeten kunnen schrijven en alfa B en C steeds qua niveau een stapje meer en moeilijker.

Lesmateriaal

Bij elk van de 8 thema's van het startpakket zijn 5 spelvormen ontworpen.

Deze zijn als pdf-bestand gratis te downloaden en te vinden op de LOWAN site bij databank lesmaterialen.

Geadviseerd wordt om in kleur te printen op 160 gram papier. Lamineren behoort ook tot de mogelijkheden.

Per thema hebben de meeste materialen dezelfde achtergrondkleur.

De school	oranje
Het lichaam	geel
Familie en vrienden	licht blauw
Eten en drinken	rood
De kleding	groen
Het huis	roze
De omgeving	donker blauw
De seizoenen	paars

Per pdf bij elk thema:

- De flitskaarten met de woorden op de achterkant. (Print dubbelzijdig op A4 en snijd op A6)
- Speedflow kaarten met 5 afbeeldingen. (Print op A3 of A4; per thema ± 15 dia's of speel dit pdf bestand af als power-point)
- Ganzenbord spel. (Print op A3)
- Ganzenbord opdrachtenkaart. (Print op A3 of op A4)
- Bingokaarten, 5 verschillende per thema. (Print op A4)
- Memorykaarten (De flitskaarten zonder tekst. Print op A4 en snijd op A6)
- Kwartetspel per thema zijn er 8 of 9 kwartetten. (Print dubbelzijdig op A4 en snijd op A6 want op de achterkant staan blauwe sterren, groene harten, gele ruiten of een rode stippen, zodat je met vier verschillende groepjes kunt werken en het opruimen wordt zo gemakkelijker.

Benodigdheden:

- Baliebel, bijvoorbeeld bij www.office-deal.nl € 3,33
- Zandloper bijvoorbeeld bij www.moen-en-mariken.nl € 3,95 (½ , 1½ , 2 of 3 minuten)
- Dobbelstenen bijvoorbeeld bij Action 10 stuks € 0,49
- Pionnen bijvoorbeeld bij www.spellenrijk.nl 120 stuks € 7,95
- Fiches bijvoorbeeld bij www.bingowinkel.nl 3000 stuks € 29.95
- Doosjes voor A6 kaartjes (16x12x11) bijvoorbeeld bij www.rajapack.nl ; € 0,20 per stuk bij 100 exemplaren
- Elastiekjes
- Zakjes of bakjes voor de fiches

Tips:

- Het is handig om op de flitskaarten (met tekst) en op de memorykaarten (de flitskaarten zonder tekst) de betreffende dag te schrijven. Daardoor wordt het sorteren makkelijker.
- <https://helpx.adobe.com/nl/acrobat/using/setting-pdfs-presentation.html>
Geeft uitleg hoe je het pdf-bestand bij Speedflow als power-point kunt afspelen.

Dag 1: Speed flow

Benodigde materialen

- Per 2 leerlingen een set memorykaarten van dag 1 van het betreffende thema (flitskaarten zonder tekst).
- De \pm 15 speedflowkaarten (met 5 afbeeldingen) van het betreffende thema op A3 of A4. Per groepje van 4 leerlingen zijn 2 speed-flow-kaarten nodig. Dit hoeft niet wanneer je het pdf-bestand als power-point op het bord toont.
- Baliebel.

Tips

- De leerlingen zitten in groepjes van 4 en spelen in tweetallen. Heb je minder leerlingen in de klas, dan kan er ook individueel gespeeld worden.
- Wanneer je dit spel digitaal speelt, laat je de leerlingen zo plaatsnemen zodat iedereen goed naar het bord kan kijken.
- Maak mixed tweetallen.
- Op YouTube bij Speed Cups staat een instructie filmpje.

Spelverloop

De leerlingen kijken naar een speedflowkaart (of power-point) en vervolgens moeten ze van hun stapeltje flitskaarten (A6) de plaatjes zo snel mogelijk in dezelfde volgorde leggen als op de speedflowkaart. En op de bel drukken. Degene die gebeld heeft, moet de woordjes benoemen;

- Op rij
- Met lidwoord
- Zo snel mogelijk

Daarna doe je hetzelfde met de volgende speedflowkaart.

Differentiatie

De leerling moet met één van de woorden een zin maken.

Dag 2: Ganzenbord

Benodigde materialen

- Per groepje de ganzenbordkaart van het betreffende thema op A3.
- Per groepje de opdrachtenkaart bij het ganzenbord op A3 / A4.
- Per groepje een dobbelsteen.
- Per leerling een pion.

Tips

- Het spel wordt in groepjes van minimaal 2 en maximaal 5 leerlingen gespeeld.
- Werk je in mixed groepjes, dan kan de meest leesvaardige leerling de opdrachtenkaart lezen.
- Is er een 'zwak' alfa groepje, dan geeft de docent de opdrachten.
- Let op! De spelregel dat er aan het eind van het spel terug gelopen moet worden bij een teveel aan stappen, zal extra uitgelegd moeten worden.

Spelverloop

In elk groepje kiezen de leerlingen een verschillende kleur pion en zetten deze bij de start. De leerlingen gooien om de beurt en verplaatsen hun pion zoveel velden als zij ogen gegooid hebben met de dobbelsteen. Komt een pion op een afbeelding, dan benoemt de leerling de afbeelding en moet de desbetreffende opdracht van de opdrachtenkaart uitgevoerd worden. Degene die als eerste aan het eind van de velden komt, is de winnaar.

Differentiatie

De leerlingen moeten niet alleen het woord benoemen, maar ook een bijpassend werkwoord geven.

Dag 3: Bingo

Benodigde materialen

- Per leerling 1 van de 5 bingokaarten van het betreffende thema (A4).
- Per leerling een zakje/ bakje met \pm 20 fiches.

Tips

- Wordt dit spel voor de eerste keer gespeeld dan kunnen de spelregels uitgelegd worden door alle leerlingen dezelfde bingokaart te geven en klassikaal te oefenen.
- Leerlingen die naast elkaar zitten, krijgen een verschillende bingokaart (er zijn 5 variaties).

Spelverloop

Elke leerling heeft een bingokaart en een zakje/ bakje fiches. Er wordt afgesproken wanneer er bingo is. Bijvoorbeeld 1ste, 2de, 3de of 4de rij of de voorste, middelste of achterste kolom.

Wanneer een leerling alle juiste afbeeldingen met een fiche gemarkeerd heeft, roept hij/zij BINGO. En moet vervolgens alle woordjes (met lidwoord) op snelheid benoemen. Tot slot hele kaart vol is bingo.

Variatie: Een leerling is spelleider.

Differentiatie

De leerlingen maken met elk woord een zin.

Dag 4: Memory

Benodigde materialen

- Per groepje 2 sets memorykaarten (flitskaarten zonder tekst) van dag 4 van het betreffende thema (A6).

Tips

- Het spel wordt in groepjes van minimaal 2 en maximaal 5 leerlingen gespeeld.
- Er wordt met mixed groepjes gespeeld.

Spelverloop

De kaarten worden met de beeldzijde naar beneden neergelegd. Eén van de leerlingen draait 2 kaarten naar keuze om en benoemt de plaatjes. Zijn de plaatjes gelijk dan worden ze door de leerling bewaard en mag hij/zij nogmaals 2 kaarten omdraaien. Als een leerling 2 verschillende plaatjes omdraait, worden deze weer met de beeldzijde naar beneden terug gelegd en is de volgende leerling aan de beurt. Er wordt gespeeld tot alle kaarten op zijn. De speler met de meeste kaarten heeft gewonnen.

Variatie: Wanneer een leerling 2 identieke plaatjes niet kan benoemen, moeten de kaarten terug gelegd worden.

Differentiatie

Levend memory: 1 leerling is de speler, deze krijgt geen kaartje, alle andere leerlingen krijgen een kaartje, zó dat er altijd twee dezelfde kaartjes in het spel zijn. De speler laat leerlingen kaartjes omdraaien en zoekt dezelfde plaatjes bij elkaar (zie ook [www.juf-judith.nl/levend memory](http://www.juf-judith.nl/levend-memory)).

Dag 5: Kwartet

Benodigde materialen

- Per groepje 1 kwartetspel van het betreffende thema; 1 groepje krijgt alle gele ruiten, 1 groepje alle groene harten, 1 groepje de rode stippen en 1 groepje de blauwe sterren.

Tips

- Het spel wordt in groepjes van minimaal 2 en maximaal 5 leerlingen gespeeld.
- Verdeel de klas in maximaal 4 groepjes.
- Er wordt met mixed groepjes gespeeld.

Spelverloop

De kaarten worden geschud en over de leerlingen verdeeld. De kaarten moeten niet aan iemand anders getoond worden. Eén leerling begint en vraagt aan een andere leerling een kaart die hij/zij niet heeft.

Heeft de leerling de gevraagde kaart, dan moet hij/zij deze geven en mag er nogmaals naar een kaart gevraagd worden.

Heeft een leerling een setje van 4 kaarten dan zegt hij/zij: Kwartet! En legt deze op tafel. Heeft de leerling de gevraagde kaart niet, dan is de volgende leerling aan de beurt.

2 spelers:

De leerlingen krijgen elk 8 kaarten. De rest van de kaarten komt in een stapeltje op zijn kop op tafel. Heeft een leerling de gevraagde kaart niet, dan moet er een kaart van de stapel gepakt worden.

Degene met de meeste kwartetten is de winnaar.

Differentiatie

Voor de alfa leerling ligt het accent op het leren van de woorden en zegt: Ik wil de sla.
Voor de beginnende leerling ligt het accent op het formuleren van zinnen en zegt:
Mag ik van jou de sla? / Mag ik van groen de sla?

Overige werkvormen

Voor alfa a en b leerlingen

- De docent heeft de woorden van de dag (gebruik de flitskaartjes zonder tekst) opgehangen in het lokaal. De leerlingen krijgen opdrachten, bijvoorbeeld: loop naar de pen, enzovoort
 - o Variatie: leerlingen geven elkaar opdrachten.
- De leerlingen zitten in groepjes van 2-4 leerlingen. De woorden van de dag (gebruik de flitskaartjes zonder tekst) liggen op een stapeltje. Om de beurt pakt een leerling een kaartje en benoemd het woord.
- Alle woorden van de dag (gebruik de flitskaartjes zonder tekst) liggen op tafel. De leerlingen mogen 1 minuut kijken. Vervolgens gaat er een doek overheen en de leerlingen benoemen om de beurt een woord.
 - o Variatie: 1 leerling noemt zoveel mogelijk woorden, degene die het meeste woorden weet heeft gewonnen.
 - o Variatie: er wordt één kaartje weggehaald, leerlingen zeggen welk kaartje dat is.
- De docent beschrijft een woord, de leerlingen moeten bedenken welk woord het is. Je kunt de flitskaartjes met de tekst op de achterkant of de memorykaarten zonder tekst gebruiken.
 - o Variatie: werk in tweetallen; leerling A omschrijft en leerling B bedenkt, daarna wisselen van rol.
 - o Variatie: plak bij de leerlingen een kaartje op de rug, zij moeten via een omschrijving van een andere leerling erachter komen welk kaartje er op hun rug zit.
- De docent toont een kaart, de leerlingen associëren hier 5 woorden bij. Bijvoorbeeld het park: gras, groen, bomen, bankje , spelen.
 - o Variatie: werk in tweetallen, leerling A toont een kaart, leerling B associeert, daarna wisselen van rol.
- Estafette. De leerlingen worden verdeeld in groepjes van maximaal 5 leerlingen. Er is een startlijn, op 10-20 meter liggen kaartjes (gebruik de memorykaartjes zonder tekst). Van elk groepje rent 1 leerlingen naar de kaartjes, pakt één kaartje, rent door naar de docent (deze staat een paar meter verder) en noemt het woord. Als het woord goed benoemd is, mag het kaartje gehouden worden (zo niet, dan moet het kaartje terug gelegd

worden), de leerling rent terug naar zijn/haar groepje en de volgende leerling kan starten. Het groepje met de meeste kaartjes heeft gewonnen.

- Leerlingen noemen zoveel mogelijk woorden van de week, dit met gebruik van een zandloper of stopwatch.

Voor alfa c leerlingen en beginners

- Alle woorden van de dag (gebruik de memorykaartjes zonder tekst) liggen op tafel, de leerlingen mogen 1 minuut kijken, daarna gaat er een doek overheen. De leerlingen moeten zoveel mogelijk woorden opschrijven.
- Een tweetal leerlingen krijgt een stapeltje flitskaartjes met de tekst op de achterkant. Om de beurt benoemen zij een woord, de ander controleert m.b.v. het woord op de achterkant.
 - Variatie: een individuele leerling oefent de woorden en controleert zichzelf.
 - Variatie: de individuele leerling schrijft de woorden op en controleert zichzelf.
 - Dit kan ook als huiswerk!
- Een tweetal leerlingen krijgt en stapeltje memorykaartjes zonder woorden. Om de beurt benoemen ze de woorden en schrijven ze ook op.
 - Associëren 5 woorden en schrijven deze op.
 - Associëren 3 werkwoorden, maken 3 zinnen en schrijven deze op.
 - De leerlingen controleren elkaar.
- De leerlingen schrijven zoveel mogelijk woorden van de week op, dit met gebruik van een zandloper of stopwatch.

Bijlage

Dictee Thema 1 De school

	WOORDEN ALFA A	WOORDEN ALFA B	WOORDEN ALFA C
1	De pen	De juf	De leerling
2	Het boek	De meester	De liniaal
3	De map	De groep	Het kleurpotlood
4	De gum	Het potlood	Het schoolgebouw
5	De muur	Het papier	Het schoolplein
6	Het raam	De schaar	De sportzaal
7	De wc	Het lokaal	Het plafond
8	De lijm	De vloer	Het wc-papier
9	De deur	De stoel	De wastafel
10	De lamp	De tafel	De kapstok
11		De kast	De keuken
12		De gang	De verwarming
13		De klok	De vensterbank
14		De agenda	De sleutel
15		Het bord	De schooltas
16		De stift	Het bureau
17		De slijper	De bureaustoel
18		De toets	Het kantoor
19			De tekening
20			Het plakband
21			De computer
22			De prullenbak
23			Het stopcontact
24			De schakelaar

Dictee Thema 2 Het Lichaam

	WOORDEN ALFA	WOORDEN ALFA B	WOORDEN ALFA C
1	Het haar	De rug	Het voorhoofd
2	Het oog	De voet	De wimper
3	De neus	Het hoofd	De wenkbrauw
4	De lip	De wang	Het gezicht
5	De kin	De mond	Het gebit
6	De keel	De tand	De tong
7	De nek	De arm	De schouder
8	De zeep	De hand	De elleboog
9	Het been	De buik	De vinger
10	De teen	De heup	De borst
11		De knie	De enkel
12		De nagel	De hersenen
13		Het hart	De darmen
14		De longen	De verkoudheid
15		De billen	De hoofdpijn
16		De griep	De make-up
17		De pillen	De tandenborstel
18		Het oor	De tandpasta
19		De kies	De zakdoek
20			De handdoek
21			De deodorant

Dictee Thema 3 Familie en vrienden

	WOORDEN ALFA A	WOORDEN ALFA B	WOORDEN ALFA C
1	De zoon	De vader	De familie
2	De zus	De moeder	Het gezin
3	De opa	De broer	De ouders
4	De oma	De tante	De dochter
5	De oom	De nicht	De grootouders
6	De neef	De vrouw	Het kleinkind
7	De man	De jongen	Trouwen
8	De baas	Het meisje	Alleenstaand
9	De baby	Het kind	De klasgenoot
10	De mens	De buren	De collega
11		De peuter	De buurvrouw
12		De kleuter	Het team
13		Verliefd	Het schoolkind
14		Vriend	De puber
15		Vriendin	De volwassene
16			De geboorte
17			De verjaardag
18			De bruiloft
19			De begrafenis
20			Het liefdesverdriet
21			Samenwonen
22			Scheiden

Dictee Thema 4 Eten en drinken

	WOORDEN ALFA A	WOORDEN ALFA B	WOORDEN ALFA C
1	De peer	Het fruit	De sinaasappel
2	De ui	De appel	De komkommer
3	Het ei	De banaan	De boterham
4	De sla	De druif	De worst
5	De zout	De groente	De hagelslag
6	De kaas	De prei	De thee
7	De kip	De wortel	De koffie
8	De vis	De peper	Het ontbijt
9	De soep	De beker	De lunch
10	Het mes	De olie	Het avondeten
11		De boter	De aardappel
12		Het brood	De mandarijn
13		De suiker	De kiwi
14		De melk	De mais
15		Het water	De linzen
16		Het vlees	De dorst
17		Het varken	De honger
18		Het rund	De frisdrank
19		De pasta	De cola
20		De rijst	Het snoepje
21		Het koekje	De kauwgom
22		De vork	De yoghurt
23		De lepel	Het glas
24		De tomaat	Het bord
25			De pizza
26			De kruiden

Dictee Thema 5 De kleding

	WOORDEN ALFA A	WOORDEN ALFA B	WOORDEN ALFA C
1	De jas	De broek	De blouse
2	De rok	De jurk	Het T-shirt
3	De bh	De trui	De korte broek
4	De das	De sokken	Het ondergoed
5	De riem	De hemd	De onderbroek
6	De tas	De muts	De handschoen
7	De wol	De bikini	Het badpak
8	De maat	De laarzen	De zwembroek
9	De sjaal	De ring	De sandalen
10	De veter	De bril	De panty
11		De rits	De hoofddoek
12		De knoop	De sieraden
13		De markt	De oorbellen
14		De stof	De ketting
15		De naald	De armband
16		De draad	De broekzak
17		De katoen	Het horloge
18		De mode	De kledingwinkel
19		De schoenen	De spijkerstof
20		De slippers	De sportkleding
21			De winterkleding
22			De zomerkleding

Dictee Thema 6 Het huis

	WOORDEN ALFA A	WOORDEN ALFA B	WOORDEN ALFA C
1	Het huis	De tuin	De woonkamer
2	Het dak	De keuken	De slaapkamer
3	De wekker	De zolder	De badkamer
4	De deken	De lift	De schoorsteen
5	Het laken	De garage	Het appartement
6	De stad	De flat	De verdieping
7	De zeep	De wastafel	Het vloerkleed
8	De bank	De wastafel	De eettafel
9	Het dorp	De radio	De salontafel
10	De trap	Het bed	De televisie
11		De bezem	De kledingkast
12		De emmer	De spiegel
13		Het fornuis	De handdoek
14		De gootsteen	De magnetron
15		Het gordijn	De koelkast
16		De douche	De afzuigkap
17		Het bad	De wasmachine
18			De stofzuiger
19			Het strijkijzer
20			Het schoonmaakmiddel

Dictee Thema 7 De omgeving

	WOORDEN ALFA A	WOORDEN ALFA B	WOORDEN ALFA C
1	De moskee	De straat	De supermarkt
2	De kerk	De winkel	De boekhandel
3	De bus	De markt	De snackbar
4	De munt	De disco	De bibliotheek
5	De Euro	Het café	De bioscoop
6	Het park	Het hotel	Het zwembad
7	De fiets	De politie	Het voetbalveld
8	De trein	De brand	De sportzaal
9	De kassa	De rotonde	Het ziekenhuis
10	De stoep	De pinpas	De bushalte
11		Het geld	Het tankstation
12		Het biljet	De politieagent
13		De prijs	De brandweerwagen
14		De bakkerij	De ziekenwagen
15		De slagerij	Het noodnummer: 112
16		De brandweer	Het fietspad
17		Het station	De vrachtwagen
18			Het verkeersbord
19			Het kruispunt
20			Het zebrapad
21			Het verkeerslicht
22			De lantaarnpaal
23			De boodschappen
24			De winkelwagen
25			Het winkelmandje
26			De pinautomaat
27			De portemonnee

Dictee Thema 8 De seizoenen

	WOORDEN ALFA A	WOORDEN ALFA B	WOORDEN ALFA C
1	De dag	De lente	De lentemaanden
2	Het bos	De wolk	De nacht
3	De boom	De wind	De zomermaanden
4	De stam	Het onweer	De regenboog
5	De tak	De wortel	Het strand
6	De zon	De zomer	De schelp
7	De maan	De ster	De plant
8	De zee	De regen	De bloem
9	De vis	De mist	Het blad
10	De koe	Het dier	De herfst
11		De vogel	De herfstmaanden
12		De vlieg	De storm
13		De wesp	De paraplu
14		De spin	De temperatuur
15		Het donker	De thermometer
16		Het ijs	De winter
17		De kat	De wintermaanden
18		De hond	Het licht
19		De eend	De sneeuw
20		De muis	De hagel
21		De mug	De ijzel
22			Het schaap
23			Het paard